

Mantelzorg in Bernheze

Presentatie

Annie van der Ven (dementievriendelijke gemeente)
Henk Verschuur (OCO Bernheze / ANBO)
Cultureel Centrum De Wis Loosbroek
29 oktober 2025.

Netwerk Organisatie Voor Ouderen (NOVO)

[291025HVE]

INDEX PRESENTATIE

- Wat is mantelzorg?
 - informele zorg; een breder begrip en werkkerrein
 - bijzonder, belangrijk en onmisbaar
 - intensief en waardevol
- Jonge mantelzorger
- Mantelzorg gerelateerde thema's
- Hulpvragen mantelzorgers
- Gemeente Bernheze en mantelzorg
 - Huidige website
 - Trefwoord / zoekfunctie mantelzorg
- Inloopspreekuren ONS welzijn
 - Algemeen
 - Financieel
- Aanbod groepswork & trainingen
- Mantelzorg gerelateerde thema's
- Mantelzorg; mogelijk acties / activiteiten
- Vervolgstappen NOVO naar gemeente, ONS welzijn en andere betrokken instellingen / organisaties

- “Een overbelaste mantelzorger is iemand bij wie vanwege een combinatie van factoren, waaronder de mantelzorg, het evenwicht tussen draagkracht en draaglast voortdurend onder spanning staat met een negatief effect op leven en gezondheid”
 - *Eenzaamheid is geen gebrek aan mensen om je heen, maar een gebrek aan verbinding (quote mantelzorger)*
- Boek ‘Sociale Benadering Dementie’ (auteur Anne-Mei The)
- Handleiding Mantelzorg; ‘Een zorg meer of minder?’
- Videofilm ‘Mantelzorg’ ONS welzijn / gemeente Oss

Mantelzorg en informele zorg

- **Mantelzorg** is onbetaalde en vaak langdurige zorg en hulp die mensen, vrijwillig verlenen aan familie, vrienden / kennissen of buren die ziek of gehandicapt zijn. Het gaat om hulp die verder gaat dan de gebruikelijke hulp die iemand uit een persoonlijke relatie kan verwachten.
 - *Meestal mensen die bekend zijn met mantelzorgvrager*
 - **Informele zorg** is door niet-beroepkrachten op vrijwillige basis verleende zorg, hulp en ondersteuning.
 - *Veelal vrijwilligers die geen persoonlijke relatie met de zorg-/hulpvrager*
 - Zonder mantelzorg en informele zorg zouden inwoners minder of geen zorg en ondersteuning krijgen.
 - Beide vragen naast een persoonlijke ‘maatwerk’ aanpak om een vroegtijdige signalering en pro-actieve aanpak van gemeente en maatschappelijke organisaties*.
- [*zorg-, welzijns- en onderwijs instellingen, huisartsen, sociale teams, maatschappelijk werk, GGZ, etc.]

Informele zorg

[door niet-beroepskrachten vrijwillig verleende zorg]

- Mantelzorg ondersteuning
- Papierwerk / thuisadministratie
- Boodschappen & winkelen
- Vervoer (brengen & halen)
- Uitjes
- Gezelschap & bezoek
- Klusjes in huis en rond het huis
- Voorlezen
- Taal leren
- Computerhulp
- Mentorschap

Mantelzorg; bijzonder, belangrijk en onmisbaar

- Mantelzorg is intensief en onmisbaar met groeiend aantal ouderen en mensen met een beperking (lichamelijk / geestelijk)
- Behoeftetepeiling mantelzorgers ONS welzijn (gem. Oss Q3/2024)
 - Veel mantelzorgers vragen of er meegekeken wordt naar hun persoonlijke zorgvraag en of die aansluit bij hun persoonlijke zorgbehoefte (maatwerk)
 - Veel mantelzorgers voelen en ervaren hogere en toenemende psychische en fysieke belasting
 - Meeste reacties gaan over vindbaarheid en toegankelijkheid van informatie en voorzieningen / regelingen voor mantelzorgers en laagdrempelige toegang
 - Behoeftte aan gemakkelijk toegankelijk mantelzorgsteunpunt in welke vorm dan ook (spreekuren in dorp of wijk), mantelzorgtelefoon, website mantelzorg)
 - Specifieke behoeften van jonge mantelzorgers, mantelzorgers die voor partner/kind zorgen en mantelzorgers met niet-NL culturele achtergrond
- ASD Oss, seniorenraad en FNV Oss komen met dezelfde aandachtspunten

Mantelzorg: intensief en waardevol

- Mantelzorg is één van de meest onderschatte taken die we kennen
- Mantelzorg vergt veel tijd en energie (regelen en ondersteunen)
- Door druk op professionele zorg steeds meer taken bij mantelzorgers
- Veel behoefte aan ondersteuning, praktische informatie, erkenning en waardering
- Mantelzorger zien als volwaardig lid van team van zorgverleners; sterke positie in zorgteam
- Breed takenpakket mantelzorger: zorg, welzijn, wonen, mobiliteit en financiële ondersteuning
- Duidelijkheid rol mantelzorgmakelaar naar mantelzorgers en sociaal team gemeente
- Extra belasting door bureaucratische werkwijze en procedures gemeente en andere instanties
 - Vindbaarheid en toegankelijkheid voorzieningen en regelingen
 - Mantelzorgers vragen 'maatwerk' informatie en advies
 - Praktische handvatten voor jong en oud aanreiken

Jonge mantelzorger

- Mantelzorg komt meestal onverwachts (i.t.t. mantelzorg voor ouderen)
- Jongeren die zorgen blijven vaak onzichtbaar en vinden niet de weg naar ondersteuning
- Gevoelens uit voor degenen voor wie je zorg verleent voelt ongemakkelijk
- Huishouden overnemen en helpen bij dagelijkse ondersteuning
- Overlevingsmodus
- Schuldgevoelens
- Zorg als onderdeel van het (jeudige) leven; ***'ik heb geen echte jeugd gehad'***
- Gevoel van onbegrip leeftijdsgenoten maakt eenzaam (sociaal isolement)
- Brussen (= ondersteunen broer / zus met beperking)
- Documentaire 'Onder de mantel' van gemeente Oss / ONS welzijn
- Dag van de mantelzorg / week van de jonge mantelzorger (1e week juni)

Hulpvragen mantelzorgers (bron: ONS welzijn)

- Dagelijks functioneren (zelfzorg)
- Dagbesteding / maatschappelijke participatie
- Huiselijke relaties
- Sociaal netwerk / steunfiguren (w.o. burenhulp)
- Ouderschap (verzorging / opvoeding)
- Wonen / huisvesting
- Financiën / geldzaken
- Thuisadministratie, aanvragen, sociale media
- Lichamelijk / geestelijk welbevinden
- Beperking / chronische aandoening
- Veiligheid (huiselijk geweld)
- Voedselbank
- Jonge mantelzorger

Bernheze en mantelzorg

NIET

- Herkenbaar als toenemend maatschappelijk probleem
- Mantelzorgbeleid
- Sociaal team Bernheze (als multidisciplinair platform)
- Onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO)
- Integrale mantelzorg aanpak
- Geen praktische handvatten / informatie (handleiding / checklist)
- Wmo / wegwijzer gemeente
 - vindplaats mantelzorgondersteuning?
- gecombineerde aanpak van gerelateerde thema's
 - dementievriendelijke gemeente
 - Voorzorgcirkels / buurtcirkels
 - zelfredzaamheid
 - eenzaamheid
- Mantelzorgsteunpunt
- Mantelzorg infotelefoon
- Ouderenorganisaties / overleg OOB / NOVO

WEL

- Mantelzorg (veel doorklikken)
 - Definitie (vaag)
 - mantelzorgwaardering
 - mantelzorgmakelaar
 - mantelzorgwoning
 - zorg & ondersteuning
 - Begeleiding (niet specifiek)
 - huisnummer aanvragen?
 - Cliëntondersteuning (geen OCO?)
- Mantelzorger overbelast (geen handvatten)
- Koppeling naar ONS welzijn (lastige zoekfunctie; blijft niet bij onderwerp MZ)
- Meld- en adviespunt zorg & overlast (gaat niet over mantelzorg)
- Maatschappelijke ondersteuning (niet MZ gerelateerd)
- Huishoudelijke hulp Wmo (niet MZ gerelateerd)
- Thuiszorg / thuisbegeleiding zorginstellingen Laverhof, Brabant Zorg
 - Praktische (gezins)hulp door gezinsverzorgenden
- Sociaal Team Bernheze (rol / functie?)
- Adviesraad Sociaal Domein (ASD)

Website gemeente Bernheze en mantelzorg

Website gemeente update september 2025

- Te weinig informatie over mantelzorg
- Vage begripsaanduiding
- Beperkte zoekfuncties / trefwoorden
- Informatie beperkt en niet gericht op vragen / behoeften inwoners
- Geen (integraal) mantelzorgbeleid, aanpak en uitvoering
- Geen verwijzing naar De Wegwijzer en uitvoeringsorganisatie ONS welzijn
- Geen OCO als laagdrempelige cliëntondersteuning
- Geen mantelzorg steunpunt / infotelefoon mantelzorg

Website ONS welzijn

- Krijgt momenteel een update
- Advies inwonersadviesraad ONS welzijn
 - Doelgroep
 - Vindbaarheid
 - Minimaal doorklikken
 - Directe links (m.n. gemeenten)
 - Zoekfunctie
 - Zinvolle en praktische informatie
 - Actuele en urgente thema's
 - Handleidingen en checklisten

Eén-op-één koppeling website gemeente en ONS welzijn essentieel

Inlooppreekuren ONS welzijn algemeen / financieel (sociaal raadsliedenwerk)

ALGEMEEN

- Leefbaarheid en sociaal netwerk
- Meedoen / maatschappelijke participatie
- Wonen
- Geestelijke gezondheid
- Mantelzorg
- Echtscheiding (vechtscheiding)
- Eenzaamheid
- Opvoeding
- Veiligheid
- Financiën / schulden (sociaal raadsliedenwerk - >)

FINANCIEEL

- Juridische kwesties
- Uitkeringen / sociale zekerheid (minima regelingen)
- Belastingen en toeslagen (huur, zorg, kind)
- Schulden
- PGB / bijzondere bijstand
- Personen- / familierecht
- Werk en arbeidsrecht
- Complexe echtscheiding
- Consumentenzaken
- Erfrecht
- DUO
- IND

Aanbod groepswork & trainingen

[lokaal / regionaal]

- Mantelzorg
- Dementie
- Parkinson
- Brussen (ondersteuning broer / zus met beperking)
- Na corona
- Rouw & verliesverwerking
- Slapen
- Sociale vaardigheden
- Stoornis
- Taal
- Zelfhulp
- Echtscheiding

Mantelzorg gerelateerde thema's

- Dementievriendelijke gemeente Bernheze (DVG)
 - Boek 'Sociale benadering dementie'
 - Steunpunt DVG (combinatie met steunpunt mantelzorg)
- Voorzorgcirkels (opbouw sociaal netwerk / hulp bij alledaagse activiteiten in de buurt)
- Burenhulp (nabuurschap)
- Zelfredzaamheid / SAMENredzaamheid
- Eenzaamheid
- Herstel zelfredzaamheid (reablement=herstelondersteuning)
 - Zorg gericht op mensen te helpen hun zelfstandigheid / onafhankelijkheid te herwinnen
- Bewindvoering en mentorschap
- Respijtzorg (zorgonderbreking door tijdelijke overname van zorgtaken van mantelzorger)
- Vrijwilligers zorg, ondersteuning en hulpvragen (inzet OCO/VOA e.d.)
- Buurtcirkels / buurtkring / voorzorgcirkels

Mantelzorg; mogelijke acties / activiteiten

- Mantelzorgonderzoek in Bernheze (*nodig of gebruik rapport gemeente Oss?*);
 - behoeftepeiling persoonlijke zorgvraag en activiteiten
 - gesprekken met aparte doelgroepen (w.o. mantelzorgmakelaar)
- Mantelzorgbeleid gemeente Bernheze (co-productie met maatschappelijke organisaties)
- **Klankbordwerkgroep** mantelzorg Bernheze (rol van aanjager; huidige status?)
- Mantelzorgsteunpunt* (spreekuur in kernen / wijken, mantelzorg telefoon, mantelzorg website gemeente Bernheze); *geen fysieke 'winkel' [4]Initiatieven Oss, Meierijstad en Maashorst]*
 - Rol en taak Wegwijzer gemeente; vindbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid mantelzorgondersteuning
- Mantelzorgactiviteiten in kernen / wijken en benutten 'buurtapp'
- **Mantelzorghandleiding** met praktische handvatten
- **Mantelzorgnieuwsbrief** met activiteiten (initiatief ONS welzijn)
- Bekendheid met bewindvoering (handelingsonbekwaam) en -extern- mentorschap (wilsonbekwaam)
 - Beide kunnen de taak van mantelzorger en vrijwilliger verlichten en overbelasting mantelzorger voorkomen
- **Voorzorgcirkels / buurtcirkels initiëren en inzetten**
- **OCO's / VOA's inzetten** voor ondersteuning, verwijzing en advies (**mantelzorg checklist**)
- **Keuzehulp voor mantelzorgers**; handelingen overnemen van zorgprofessionals

Vervolgstappen NOVO naar gemeente, ONS welzijn e.a.

- Naar
 - Gemeente Bernheze (beleid en regie)
 - ONS welzijn (uitvoeringsorganisatie)
 - Maatschappelijk organisaties
 - Zorginstellingen
 - Zorgverzekeraars
 - Vrijwilligersorganisaties
 -
- Lokale en regionale media
- Lokale politieke partijen t.b.v. verkiezingsprogramma's
 - Raadsverkiezingen maart 2026